

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

31 жовтня 2025 р.

м. Львів

№ 63/229-р/к

Справа № 63/8-02-164-2025

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

Міське комунальне підприємство «Косів» Косівської міської ради (ідентифікаційний код юридичної особи (інформація з обмеженим доступом)) в період травня 2020 року – жовтня 2025 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) на території м. Косова, Косівського району, Івано-Франківської області, в межах якої розташовані кладовища, обслуговування та благоустрій яких здійснює міське комунальне підприємство «Косів» Косівської міської ради, з часткою 100%.

За результатами розгляду справи № 63/8-02-164-2025, адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України визнала дії міського комунального підприємства «Косів» Косівської міської ради (ідентифікаційний код юридичної особи (інформація з обмеженим доступом)), які полягають у включенні податку на додану вартість у розмірі 20% до розрахунку тарифу на послуги з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного напису та одноразове прибирання території біля могили), на підставі якого рішенням виконавчого комітету Косівської міської ради від 29.04.2020 № 17-1 «Про коригування розрахунків» затверджено тариф на такі послуги, а також у його застосуванні, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

За вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції на міське комунальне підприємство «Косів» Косівської міської ради (ідентифікаційний код юридичної особи (інформація з обмеженим доступом)) накладено штраф у розмірі 34 000,00 (тридцять чотири тисячі) гривень.

Адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – адміністративна колегія, Колегія), розглянувши матеріали справи № 63/8-02-164-2025 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та подання Відділу досліджень у розслідувань в Івано-Франківській області Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від

20.10.2025 № 63-03/639-П з попередніми висновками у справі № 63/8-02-164-2025 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 24.07.2025 року № 63/177-рп/к розпочато розгляд справи № 63/8-02-164-2025 (далі – Справа) за ознаками вчинення міським комунальним підприємством «Косів» Косівської міської ради (ідентифікаційний код юридичної особи (*інформація з обмеженим доступом*)), далі – МКП «КОСІВ» КМР) порушення, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного напису та одноразове прибирання території біля могили), що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (2) Розпорядження про початок розгляду Справи надіслано МКП «КОСІВ» КМР листом від 25.07.2025 № 63-02/6338е (отримано 29.07.2025).
- (3) З метою забезпечення виконання покладених на Відділення завдань, керуючись статтями 7, 17, 22, 22¹ Закону України «Про Антимонопольний комітет України», на адресу Косівської міської ради листом від 03.02.2025 № 63-02/912е направлено вимогу про надання інформації.
- (4) Відповідь на вимогу від 03.02.2025 № 63-02/912е, адресовану Косівській міській раді, надало МКП «КОСІВ» КМР листом від 07.02.2025 № 361/0218 (вх. № 63-01/667 від 24.02.2025).
- (5) На вимогу Відділення від 16.05.2025 № 63-02/3899е отримано відповідь від МКП «КОСІВ» КМР листом від 29.05.2025 № 80 (вх. № 63-01/2214 від 05.06.2025).
- (6) На вимогу Відділення від 15.09.2025 № 63-02/7611е отримано відповідь від МКП «КОСІВ» КМР листом від 25.09.2025 № 156 (вх. № 63-01/4249 від 30.09.2025).
- (7) Посвідчену копію подання від 20.10.2025 № 63-03/639-П про попередні висновки у справі № 63/8-02-164-2025 надіслано МКП «КОСІВ» КМР листом від 20.10.2025 № 63-02/8683е.
- (8) Інформація щодо попередніх висновків у справі № 63/8-02-164-2025 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції розміщена 24.10.2025 на офіційному веб-сайті Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України <https://westernmtv.amcu.gov.ua> (у розділі «Розгляд справ»).
- (9) МКП «КОСІВ» КМР листами від 27.10.2025 № 166 (вх. № 63-01/4706 від 27.10.2025), від 27.10.2025 № 166 (вх. № 63-01/4706 від 27.10.2025) надало відповідь на подання від 20.10.2025 № 63-03/639-П про попередні висновки у справі № 63/8-02-164-2025.

2. ВІДПОВІДАЧ

- (10) Міське комунальне підприємство «Косів» Косівської міської ради (місцезнаходження: (*інформація з обмеженим доступом*)), ідентифікаційний код юридичної особи (*інформація з обмеженим доступом*)). Згідно з відомостями, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності МКП «КОСІВ» КМР є: (*інформація з обмеженим доступом*).
- (11) Отже, МКП «КОСІВ» КМР є суб'єктом господарювання у розумінні абзацу шістнадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (12) Організація надання ритуальних послуг в Україні врегульована, зокрема такими нормативно-правовими актами:
- Закон України «Про поховання та похоронну справу» (далі - Закон);
 - Наказ Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо реалізації Закону України «Про поховання та похоронну справу», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709, яким затверджено:
 - Типове положення про ритуальну службу в Україні (далі - Типове положення);
 - Необхідний мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1111/9710 (далі - Необхідний мінімальний перелік послуг);
 - Необхідний мінімальний перелік вимог щодо порядку організації поховання і ритуального обслуговування населення, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1112/9711 (далі - Необхідний мінімальний перелік вимог);
 - Порядок утримання кладовищ та інших місць поховань, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1113/9712 (далі - Порядок);
 - Єдина методика визначення вартості надання громадянам необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності, затвердженою наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 194, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 18.03.2004 за № 338/8937 (далі - Єдина методика)
- (13) У статті 2 Закону наведені терміни, які вживаються в такому значенні, зокрема: місце поховання - кладовище, крематорій, колумбарій або інша будівля чи споруда, призначена для організації поховання померлих (абзац третій); могила - місце на кладовищі, у крематорії, колумбарії або в іншій будівлі чи споруді, призначеній для організації поховання померлих, де похована труна з тілом померлого чи урна з прахом (абзац п'ятий); поховання померлого - комплекс заходів та обрядових дій, які здійснюються з моменту смерті людини до поміщення труни з тілом або урни з прахом у могилу або колумбарну нішу, облаштування та утримання місця поховання відповідно до звичаїв та традицій, що не суперечать законодавству (абзац двадцятий); ритуальні послуги - послуги, пов'язані з організацією поховання та облаштуванням місця поховання (абзац двадцять третій).
- (14) Відповідно до статті 12 Закону особа, яка зобов'язалася поховати померлого, на підставі свідоцтва про смерть звертається, згідно із статтею 8 цього Закону до сільського голови або ритуальної служби з приводу укладення відповідного договору-замовлення на організацію та проведення поховання. Ця особа має право вибирати виконавців послуг серед суб'єктів господарської діяльності, які уклали договори із сільським головою або ритуальною службою про надання цих послуг.
- (15) Згідно з частиною першою статті 9 Закону ритуальні служби - спеціалізовані комунальні підприємства, що створюються органами місцевого самоврядування в порядку, встановленому законом, з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності, передбаченим пунктом 2 частини другої статті 8 цього Закону.
- (16) Згідно з пунктом 3 Типового положення ритуальна служба здійснює організацію поховання померлих і надання ритуальних послуг відповідно до статей 9, 10, 12 Закону.
- (17) Виходячи із пункту 4 Типового положення, основними завданнями ритуальної служби в Україні є: здійснення організації поховання померлих і надання передбачених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг та ритуальних

послуг, не передбачених цим переліком, а також реалізація предметів ритуальної належності.

- (18) Відповідно до пункту 5 Типового положення ритуальна служба відповідно до покладених на неї завдань зобов'язана, зокрема, укласти договори-замовлення на організацію та проведення поховання; організувати поховання померлих згідно з договорами-замовленнями; організувати виконання роботи з благоустрою місць поховань відповідно до кошторису; забезпечувати функціонування місць поховань відповідно до порядку, визначеного відповідним виконавчим органом сільської, селищної та міської ради, згідно зі статтею 23 Закону.
- (19) Ритуальні послуги надаються за плату згідно з договором-замовленням, крім випадків, передбачених законом (частина друга статті 12 Закону).
- (20) Відповідно до частини шостої статті 12 Закону вартість послуг та предметів ритуальної належності визначається на принципах:
- доступності для кожного громадянина і рівності правових гарантій;
 - визначення економічної обґрунтованості, планово-розрахункової собівартості та рентабельності - при затвердженні ціни;
 - відповідальності виконавчих органів сільських, селищних та міських рад та органів виконавчої влади за встановлені ними ціни;
 - відкритості, доступності та прозорості структури ціни;
 - оплати тільки тих послуг, що відповідають вимогам нормативно - правових актів.
- (21) Згідно зі статтею 10 Закону надання ритуальних послуг відповідно до Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, передбаченого пунктом 2 частини другої статті 8 цього Закону, здійснюється ритуальними службами або за договором суб'єктами господарювання інших форм власності. Вартість таких послуг встановлюється в порядку і в межах, встановлених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради. Надання ритуальних послуг, не передбачених зазначеним переліком, а також виготовлення предметів ритуальної належності здійснюється за цінами, встановленими за згодою сторін.
- (22) До Необхідного мінімального переліку послуг включено такі послуги:
- оформлення договору-замовлення на організацію та проведення поховання;
 - оформлення свідоцтва про поховання;
 - копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили);
 - монтаж та демонтаж намогильної споруди при організації підпоховання в існуючу могилу;
 - кремація тіл померлих;
 - поховання та підпоховання урни з прахом померлих у колумбарну нішу, в існуючу могилу, у землю;
 - зберігання урн з прахом померлих у крематорії;
 - організація відправлення труни з тілом чи урни з прахом померлого за межі України;
 - запаювання оцинкованої труни;
 - замощення урни з прахом померлого в колумбарну нішу.
- (23) Механізм формування вартості та економічно обґрунтованих тарифів (цін) на ритуальні послуги, предмети ритуальної належності для суб'єктів господарювання різних форм власності, а також механізм розрахунку вартості надання громадянам необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг визначає Єдина методика (пункт 1.1. глави 1 Єдиної методики).
- (24) Пунктом 2.1. глави 2 Єдиної методики визначено, що формування вартості послуг надання громадянам Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності здійснюється з урахуванням розрахунків обсягів надання ритуальних послуг та реалізації предметів ритуальної

належності, планових витрат, визначених на підставі державних, галузевих нормативів витрат матеріалів, техніко-економічних розрахунків та кошторисів, ставок податків і зборів (обов'язкових платежів).

- (25) Пунктом 2.3. глави 2 Єдиної методики передбачено:
- планування витрат здійснюється нормативним методом. Розмір витрат за кожною статтею визначається на підставі державних та галузевих нормативів, а також відповідно до прийнятих на підприємстві норм використання палива, електроенергії, матеріалів, норм та розцінок з оплати праці, нормативів витрат на управління і обслуговування виробництва та інших норм витрат;
 - при невідповідності державних або галузевих норм витрат матеріальних, трудових та фінансових ресурсів розрахунковим нормам, які відображають особливості діяльності окремого підприємства, використовуються розрахункові норми, які затверджуються наказом директора підприємства;
 - статті витрат, за якими неможливе їх об'єктивне нормування, плануються з урахуванням фактичних витрат за попередній рік, кошторисів цих витрат на плановий період або інших розрахунків;
 - до вартості ритуальних послуг та виготовлення предметів ритуальної належності включається плановий прибуток та податок на додану вартість, крім переліку послуг з поховання та постачання ритуальних товарів державними та комунальними службами, визначеного підпунктом 197.1.10 пункту 197.1 статті 197 розділу V Податкового кодексу України, за винятком операцій з постачання послуг з поховання та кремації трупів тварин і пов'язаної з цим діяльності.
- (26) Підпунктом 197.1.10 пункту 197.1 статті 197 розділу V Податкового кодексу України визначено перелік операцій, звільнених від оподаткування у сфері послуг з поховання та постачання ритуальних товарів державними та комунальними службами, до якого серед іншого, входять послуги з копання могили.
- (27) Ураховуючи зазначене, включення державними та комунальними службами податку на додану вартість в розмірі 20% до складових вартості ритуальних послуг, зокрема, послуг з копання могили суперечить вимогам чинного законодавства України у сфері поховання.

4. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА ВІДПОВІДАЧА НА ВІДПОВІДНОМУ РИНКУ

- (28) Відповідно до вимог Закону України «Про захист економічної конкуренції», Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 №49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за №317/6605 (далі - Методика), Відділенням проведено аналіз ринку ритуальних послуг, зокрема, послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) на території м. Косів Косівського району Івано-Франківської області.
- (29) Згідно з пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення можуть змінюватись залежно від фактичних обставин, зокрема особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.
- 4.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.**
- (30) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

4.1.1. Суб'єкт господарювання

- (31) Згідно з пунктом 3.4 Методики визначення складу групи суб'єктів господарювання здійснюється шляхом установаження переліку незалежних суб'єктів господарювання, до складу яких входить суб'єкт (суб'єкти) господарювання, що випускає(ють), постачає(ють), продає(ють), придбаває(ють), споживає(ють), використовує(ють) конкретний товар (продукцію, роботи, послуги).
- (32) Об'єктом аналізу є МКП «КОСІВ» КМР – суб'єкт господарювання, який надає послуги з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили).

4.1.1.2. Конкретний товар (продукція, товари, послуги), який випускається, постачається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання

- (33) Об'єктом аналізу є послуги з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили).

4.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монополне (домінуюче) становище.

4.2.1. Перелік товарів щодо яких визначатися монополне (домінуюче) становище.

- (34) Відповідно до пункту 4.1 Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монополне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (35) Статтею 2 Закону визначено, що ритуальні послуги - послуги, пов'язані з організацією поховання та облаштуванням місця поховання.
- (36) Відповідно до статті 12 Закону особа, яка зобов'язалася поховати померлого, на підставі свідоцтва про смерть звертається згідно із статтею 8 цього Закону до сільського голови або ритуальної служби з приводу укладення відповідного договору-замовлення на організацію та проведення поховання. Ця особа має право вибирати виконавців послуг серед суб'єктів господарської діяльності, які уклали договори із сільським головою або ритуальною службою про надання цих послуг.
- (37) Виконавець може надавати ритуальні послуги, визначені необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг. Цей перелік затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства (частина третя статті 12 Закону).
- (38) Відповідно до Необхідного мінімального переліку послуг, до такого переліку послуг належать і послуги з копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили).
- (39) Альтернативою опускання труни з тілом померлого в могилу, а відповідно надання послуг з копання могили, може бути кремація - та, у подальшому, поховання, підпоховання, замощення урни з прахом померлих у колумбарну нішу, в існуючу могилу, у землю, розвіювання праху померлого.
- (40) З огляду на те, що в Косівській міській територіальній громаді відсутній крематорій, а також те, що певна категорія громадян може мати релігійні та інші морально-етичні переконання, пов'язані з неприпустимістю застосування кремації, та, у подальшому, поховання, підпоховання урни з прахом померлих у колумбарну нішу, в існуючу могилу, у землю, розвіювання праху померлого, Послуги з копання могили не є взаємозамінними з послугами кремації та, у подальшому, послугами з копання могил для поховання та підпоховання, урни з прахом померлих у колумбарну нішу, в існуючу могилу, у землю,

замощення урни з прахом померлого в колумбарну нішу, розвіювання праху померлого, оскільки суперечать їх сутності.

4.2.2. Ціна

- (41) Частиною першою статті 10 Закону України «Про ціни і ціноутворення» визначено, що суб'єкти господарювання під час провадження господарської діяльності використовують вільні ціни та державні регульовані ціни.
- (42) Згідно зі статтею 10 Закону надання ритуальних послуг відповідно до необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, передбаченого пунктом 2 частини другої статті 8 цього Закону, здійснюється ритуальними службами або за договором суб'єктами господарювання інших форм власності. Вартість таких послуг встановлюється в порядку і в межах, встановлених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради. Надання ритуальних послуг, не передбачених зазначеним переліком, а також виготовлення предметів ритуальної належності здійснюється за цінами, встановленими за згодою сторін.
- (43) Відповідно до частини другої статті 12 Закону ритуальні послуги надаються за плату згідно з договором-замовленням, крім випадків, передбачених законом.
- (44) МКП «КОСІВ» КМР листом від 07.02.2025 № 361/0218 (вх. № 63-01/667 від 24.02.2025) надало копію рішення виконавчого комітету Косівської міської ради від 31.01.2018 № 2 «Про затвердження Порядку встановлення/погодження тарифів на житлово-комунальні та ритуальні послуги в місті Косів».
- (45) Тарифи на ритуальні послуги МКП «КОСІВ» КМР, згідно з Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, затверджено рішенням виконавчого комітету Косівської міської ради від 28.02.2018 № 11 «Про затвердження тарифів на ритуальні послуги в м. Косів» (далі – Рішення № 11).
- (46) Також МКП «КОСІВ» КМР надало копію рішення виконавчого комітету Косівської міської ради від 29.04.2020 № 17-1 «Про коригування розрахунків» (далі – Рішення № 17-1), яким затверджено скоригований розрахунок надання послуг копання могили згідно з Додатком №1 до цього рішення. Рішення № 17-1 прийняте за результатами розгляду листа МКП «КОСІВ» КМР від 10.03.2020 вх. №131/02.2-18.
- (47) У Додатку №1 до Рішення № 17-1 міститься розрахунок вартості послуг викопування могили 1 куб. метра, наданий МКП «КОСІВ» КМР.
- (48) Отже, кінцеві споживачі не мають можливості впливу на ціну, зокрема, послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили), у тому числі під час врегулювання договірних відносин, оскільки тарифи на такі послуги встановлює орган місцевого самоврядування, зокрема, виконавчий комітет Косівської міської ради.
- (49) Послуги з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) надаються МКП «КОСІВ» КМР на платній основі, як передбачено частиною другою статті 12 Закону, а отже є товаром, щодо якого визначається становище даного суб'єкта господарювання на ринку.

4.2.3. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (50) Відповідно до пункту 4.2. Методики визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- (51) Учасниками ринку послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) є:
 - надавач (виконавець) послуг;

- суб'єкт господарювання, який надає послуги з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили);
 - замовник послуги - виконавець волевиявлення померлого або особа, яка зобов'язалась поховати померлого.

- (52) Суб'єкт господарювання, який надає ритуальні послуги на території Косівської міської територіальної громади, у тому числі послуги з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) – МКП «КОСІВ» КМР.
- (53) Пунктом 1 рішення виконавчого комітету Косівської міської ради від 31.01.2018 № 2 «Про затвердження Порядку функціонування існуючих міських кладовищ в місті Косів» (далі – Рішення № 2) затверджено Порядок функціонування існуючих міських кладовищ в місті Косів (далі – Порядок функціонування).
- (54) Відповідно до абзацу першого розділу 1 «Загальні положення» Порядку функціонування, його розроблено згідно з Законом України «Про поховання та похоронну справу», Законом України «Про благоустрій населених пунктів», «Правилами благоустрою території міста Косів», Типовим положенням про ритуальну службу в Україні», Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, Необхідним мінімальним переліком вимог щодо порядку організації поховання і ритуального обслуговування населення, Порядком утримання кладовищ та інших місць поховань.
- (55) Пунктом 2 Рішення № 2 визначено МКП «КОСІВ» КМР балансоутримувачем об'єктів благоустрою, а саме існуючих міських кладовищ, розташованих в м. Косів по вул. Дружби та по вул. Сагайдачних.
- (56) Згідно з пунктом 5 Рішення № 2, МКП «КОСІВ» КМР (ритуальна служба) забезпечує здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг на території існуючих міських кладовищ, розташованих в м. Косів по вул. Дружби та по вул. Сагайдачних у відповідності до вимог статей 9, 10, 12 Законом України «Про поховання та похоронну справу», Типового положення «Про ритуальну службу в Україні», Необхідного мінімального переліку вимог щодо порядку організації поховання і ритуального обслуговування населення, Необхідного мінімального переліку вимог щодо порядку організації поховання і ритуального обслуговування населення та Порядку функціонування.
- (57) Згідно з п. 1.1. Розділу 1 «Загальні положення» Порядку функціонування, ритуальну службу в м. Косів відповідно до Закону України «Про поховання та похоронну справу», представляє МКП «КОСІВ» КМР, створене рішенням 22 сесії 7 демократичного скликання Косівської міської ради № 3.3-22 від 08.12.2017. Здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, згідно з мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, покладено на МКП «КОСІВ» КМР та суб'єктів господарювання, які виявили бажання працювати на цьому ринку послуг та уклали договори про надання ритуальних послуг з МКП «КОСІВ» КМР, згідно з чинним законодавством.
- (58) Пунктом 1.2. Розділу 1 «Загальні положення» Порядку функціонування, існуючі міські кладовища в м. Косів по вул. Дружби та по вул. Сагайдачних є комунальною власністю і перебувають у господарському віданні МКП «КОСІВ» КМР.
- (59) Відповідно до п. 2.6. адміністрацією МКП «КОСІВ» КМР на території кладовища безоплатно виділяється місце для поховання померлого.
- (60) Оформлення договору – замовлення на організацію та проведення поховання здійснюється МКП «КОСІВ» КМР (п. 2.3. Порядку функціонування).
- (61) Отже, МКП «КОСІВ» КМР є спеціалізованим комунальним підприємством, яке на території м. Косова виконує функції ритуальної служби у розумінні статті 9 Закону.

4.3. Визначення товарних меж ринку

- (62) У пункті 1.3 Методики визначено, що:
- ринок товару (товарний ринок) - сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція;
 - товарні межі ринку - товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого.
- (63) Відповідно до пункту 5.1 Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (64) Послуги з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) не мають взаємозамінних товарів, оскільки відсутні товари, подібні за призначенням, умовами, споживчими властивостями тощо.
- (65) Товарними межами ринку є послуги з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили).

4.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринку.

- (66) Відповідно до пункту 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів товарної групи) є неможливим або недоцільним.
- (67) Визначальним фактором при встановленні території надання послуг з копання могили є обрання замовником (особою, яка зобов'язалась поховати померлого) місця поховання.
- (68) Характерною особливістю ринку послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) є наявність суб'єкта господарювання, який надає такі послуги, та відведеної в установленому законом порядку земельної ділянки - кладовища.
- (69) Пунктом 2 Рішення № 2 визначено МКП «КОСІВ» КМР балансоутримувачем об'єктів благоустрою, а саме існуючих міських кладовищ, розташованих в м. Косів по вул. Дружби та по вул. Сагайдачних.
- (70) Згідно з інформацією, наданою МКП «КОСІВ» КМР листом від 07.02.2025 № 361/0218 (вх. № 63-01/667 від 24.02.2025), МКП «КОСІВ» КМР здійснює поховання на кладовищах за адресами: м. Косів вул. Дружби та м. Косів, вул. Сагайдачних.
- (71) Отже, протягом 2020 – 2024 рр. та січня – жовтня 2025 року, МКП «КОСІВ» КМР здійснювало поховання на кладовищах за адресами: м. Косів вул. Дружби та м. Косів, вул. Сагайдачних.
- (72) Таким чином, МКП «КОСІВ» КМР є єдиним суб'єктом господарювання, який надає послуги з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) на кладовищах, розташованих на території м. Косів.
- (73) Здійснювати поховання померлих м. Косів на території кладовищ інших населених пунктів територіальної громади, які знаходяться на певній відстані, є економічно недоцільним, оскільки переміщення з одного населеного пункту в інший пов'язано з додатковими витратами коштів на транспортування, постмортальні послуги (зокрема, бальзамування, зберігання тіла, тощо) та витратами часу.
- (74) Ураховуючи наведене, територіальними (географічними) межами ринку послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом

померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) є територія м. Косова, Косівського району, Івано-Франківської області, в межах якої розташовані кладовища, обслуговування та благоустрій яких здійснює МКП «КОСІВ» КМР.

4.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку, - часові межі ринку.

- (75) Відповідно до пункту 7.1. Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило - рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (76) У період з травня 2020 року по жовтень 2025 року на території м. Косів, Косівського району, Івано-Франківської області послуги з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) надавало МКП «КОСІВ» КМР за тарифом, затвердженим виконавчим комітетом Косівської міської ради Рішенням № 17-1.
- (77) У межах території м. Косів, Косівського району, Івано-Франківської області в період з травня 2020 року по жовтень 2025 року склад продавців (надавачів послуги) не змінювався, тобто, структура даного ринку є сталою.
- (78) Отже, часовими межами ринку послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) визначено період з травня 2020 року по жовтень 2025 року.

4.6. Визначення потенційних конкурентів.

- (79) Відповідно до пункту 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (80) Згідно з частиною першою статті 10 Закону надання ритуальних послуг відповідно до необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, передбаченого пунктом 2 частини другої статті 8 цього Закону, здійснюється ритуальними службами або за договором суб'єктами господарювання інших форм власності.
- (81) Таким чином, потенційними конкурентами МКП «КОСІВ» КМР на ринку послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) можуть бути суб'єкти господарювання, які уклали договір із ритуальною службою чи сільським головою, як передбачено статтею 12 Закону, та мають відповідну матеріально-технічну базу, персонал, що володіє навичками у сфері поховання.
- (82) Згідно з інформацією, наданою МКП «КОСІВ» КМР листом від 07.02.2025 № 361/0218 (вх. № 63-01/667 від 24.02.2025), протягом 2022-2025 років не укладались договори з суб'єктами господарювання, які бажали б надавати ритуальні послуги на території м. Косова, Косівського району, Івано-Франківської області. Відмов з боку МКП «КОСІВ» КМР щодо укладання договорів про надання ритуальних послуг не було. Суб'єкт господарювання, який надає ритуальні послуги на території м. Косова, Косівського району, Івано-Франківської області – МКП «КОСІВ» КМР. Також МКП «КОСІВ» КМР повідомило, що надає послуги по організації та проведенню поховань загиблих військовослужбовців.
- (83) У досліджуваній період часу МКП «КОСІВ» КМР не мало конкурентів на ринку послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом

померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили).

4.7. Визначення бар'єрів для вступу на ринок

- (84) Відповідно до пункту 9.2. Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (85) Надання послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) може здійснюватися безпосередньо ритуальною службою або суб'єктами господарювання інших форм власності, які уклали договори з ритуальною службою або із сільським головою про надання цієї послуги.
- (86) Отже, бар'єрами вступу на ринок послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) є необхідність укладення договору про надання ритуальних послуг з ритуальною службою або сільським головою.

4.8. Встановлення монопольного (домінуючого) становища

- (87) Відповідно до абзацу другого частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.
- (88) Отже, в період з травня 2020 року по жовтень 2025 року становище МКП «КОСІВ» КМР на ринку послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) на території м. Косова, Косівського району, Івано-Франківської області, в межах якої розташовані кладовища, обслуговування та благоустрій яких здійснює МКП «КОСІВ» КМР, було монопольним (домінуючим) з часткою 100 %, оскільки МКП «КОСІВ» КМР на цьому ринку не мало жодного конкурента.

5. ОБСТАВИНИ, ЯКІ СВДІЧАТЬ ПРО ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

- (89) Відділення, здійснивши аналіз інформації, наданої МКП «КОСІВ» КМР листами від 07.02.2025 № 361/0218 (вх. № 63-01/667 від 24.02.2025) та від 29.05.2025 № 80 (вх. № 63-01/2214 від 05.06.2025), встановило таке.
- (90) У період, зокрема, 2020 – 2024 років та січня – жовтня 2025 року на території м. Косова, Косівського району, Івано-Франківської області, в межах якої розташовані кладовища, послуги з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) надавало МКП «КОСІВ» КМР за тарифом, встановленим виконавчим комітетом Косівської міської ради Рішенням № 17-1.
- (91) Пунктом 1 Рішення № 17-1 затверджено скоригований розрахунок надання послуг з копання могили (додаток № 1). В преамбулі цього рішення вказано про його прийняття виконавчим комітетом Косівської міської ради за результатами розгляду листа МКП «КОСІВ» КМР від 10.03.2020 вх. № 131/02.2-18 про коригування розрахунку надання послуг з копання могили, враховуючи Рішення № 11.
- (92) У Додатку №1 до Рішення № 11 міститься перелік послуг, які надаються МКП «КОСІВ» КМР відповідно до Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних

послуг, серед яких є, зокрема, послуга копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) вартістю 1460 гривень.

- (93) Додатком № 1 до Рішення № 17-1 є «Розрахунок вартості послуг викопування могили 1 куб. метра».
- (94) До «Розрахунку вартості послуг викопування могили 1 куб. метра» МКП «КОСІВ» КМР включило такі складові:
1. Викопування стандартної могили $1\text{м} \times 2\text{м} \times 2\text{м} = 4\text{куб.м}$. Згідно з договором підряду від 10.03.2020 на виконання земельних робіт – 400 грн за 1 куб. метр.
 2. Адміністративні витрати у розмірі 15%: $400\text{ грн} \times 15\% = 60\text{ грн}$.
 3. ПДВ 20%: $(400+60) \times 20\% = 92\text{ грн}$.
- Всього тариф 1 куб. метра $400+60+92 = 552\text{ грн}$ (з ПДВ).
Таким чином, вартість копання стандартної могили становить 2208 грн з ПДВ ($552\text{ грн} \times 4\text{ куб. метри}$).
- (95) Згідно з пунктом 2 Рішення № 17-1 воно набирає чинності з моменту його оприлюднення на офіційному веб-сайті Косівської міської ради.
- (96) Відповідно до договорів-замовлень на організацію та проведення поховання, наданих МКП «КОСІВ» КМР листом від 29.05.2025 № 80 (вх. № 63-01/2214 від 05.06.2025) замовникам надавалася послуга «викопування ями ручним способом», яка передбачає здійснення поховання у вигляді «закопування в могилі труни з тілом померлого». Вартість цієї послуги становила 1840 грн без ПДВ. Також до послуги застосовувалося нарахування суми ПДВ у розмірі 20%, що становить 368 гривень. Таким чином, вартість послуги з копання могили, яка нараховувалася МКП «КОСІВ» КМР споживачам, становила 2208 грн з ПДВ протягом 2022, 2023, 2024 років та січня-жовтня 2025 року.
- (97) Включення МКП «КОСІВ» КМР ПДВ в розмірі 20% до складових вартості послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) суперечить вимогам чинного законодавства України у сфері поховання, про що зазначено в розділі 4 цього подання.
- (98) Ураховуючи, що тариф на послуги з копання могили ручним способом (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного напису та одноразове прибирання території біля могили), які надаються МКП «КОСІВ» КМР, затверджено Рішенням № 17-1 в розмірі 552 грн з ПДВ за 1 куб. метр, то фактично вартість копання однієї могили завищена на 368 гривень.
- (99) Також МКП «КОСІВ» КМР у досліджуваній період надавало послуги з поховання загиблих військовослужбовців, які загинули (померли) внаслідок військової агресії російської федерації проти України, в тому числі й послуги з копання могили ручним способом (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили).
- (100) Відшкодування витрат на поховання військовослужбовців, які загинули (померли) внаслідок військової агресії російської федерації проти України, та пов'язаних з цим ритуальних послуг, зокрема, послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного напису та одноразове прибирання території біля могили), проводилось відповідно до Програми стратегічного розвитку міського комунального підприємства «Косів» Косівської міської ради на 2021-2026 роки з врахуванням нової редакції, затвердженої рішеннями Косівської міської ради від 21.12.2023 № 2384-35/2023.

- (101) МКП «КОСІВ» КМР листами від 07.02.2025 № 361/0218 (вх. № 63-01/667 від 24.02.2025) та від 29.05.2025 № 80 (вх. № 63-01/2214 від 05.06.2025) надало інформацію щодо кількості наданих послуг з організації та проведення поховань військовослужбовців – загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України (придбання похоронного приладдя та музичний супровід): у 2023 році – 2 од., у 2024 році – 25 од, у січні-травні 2025 року – 2 од.
- (102) Розмір компенсації/відшкодування з місцевого бюджету вартості послуг з організації та проведення поховань військовослужбовців – загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України (придбання похоронного приладдя та музичний супровід) Косівською міською радою МКП «КОСІВ» КМР становив: у 2023 році – 7 250,00 грн з ПДВ, у 2024 році – 458 208,00 грн з ПДВ, січні-травні 2025 року – 49500 грн з ПДВ.
- (103) МКП «КОСІВ» КМР проводилось поховання загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України на підставі договорів про надання послуг з організації та проведення соціальних поховань та поховань військовослужбовців, укладених між Косівською міською радою (Замовник) і МКП «КОСІВ» КМР (Виконавець).
- (104) Предметом цих договорів визначено, що Замовник доручає, а Виконавець бере на себе зобов'язання надати послуги з організації та проведення соціальних поховань та поховань військовослужбовців (Код ДК 021:2015 98370000-7 Поховальні та супутні послуги).
- (105) Згідно з інформацією, наданою МКП «КОСІВ» КМР листами від 07.02.2025 № 361/0218 (вх. № 63-01/667 від 24.02.2025), від 29.05.2025 № 80 (вх. № 63-01/2214 від 05.06.2025) послуги з організації та проведення соціальних поховань та поховань військовослужбовців передбачають придбання похоронного приладдя та музичний супровід. Розрахунок вартості таких поховань не проводився, а відшкодування здійснюється на підставі фактично понесених витрат на поховання.
- (106) Таким чином, МКП «КОСІВ» КМР застосовує у своїй діяльності тариф на послуги з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного напису та одноразове прибирання території біля могили), затверджений рішенням виконавчого комітету Косівської міської ради від 29.04.2020 № 17-1 «Про коригування розрахунків» у розмірі 552 грн (з ПДВ) за 1 куб. метр, до складу якого включено податок на додану вартість в розмірі 20%, що суперечить вимогам чинного законодавства.
- (107) Частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (108) Дії МКП «КОСІВ» КМР, які полягають у включенні податку на додану вартість у розмірі 20% до розрахунку вартості послуг з викопування могили 1 куб. метра, на підставі якого рішенням виконавчого комітету Косівської міської ради від 29.04.2020 № 17-1 «Про коригування розрахунків» затверджено тариф на такі послуги, а також у його застосуванні, можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів у вигляді сплати останніми зайвих коштів за вказані послуги.
- (109) МКП «КОСІВ» КМР листом від 25.09.2025 № 156 (вх. № 63-01/4249 від 30.09.2025) повідомило, що до кінця поточного року будуть вжиті заходи щодо розрахунку економічно-обґрунтованих тарифів (цін) на ритуальні послуги згідно з Єдиною методикою.

6. НЕМОЖЛИВІСТЬ ВЧИНЕННЯ ТАКИХ ДІЙ ЗА УМОВ ІСНУВАННЯ ЗНАЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

- (110) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (111) Наявність у суб'єкта господарювання монопольного (домінуючого) становища на ринку не є протиправним, однак такий суб'єкт господарювання має усвідомлювати можливість певного обмеження своєї діяльності з точки зору дотримання законодавства про захист економічної конкуренції, визначати свою поведінку на основі пріоритету прав споживачів та у будь-якому разі не створювати умови, які породжують або можуть породжувати порушення їх прав та ущемлення інтересів.
- (112) МКП «КОСІВ» КМР є єдиним суб'єктом господарювання, який надає послуги з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) на кладовищах м. Косова, Косівського району, Івано-Франківської області, обслуговування та благоустрій яких здійснює МКП «КОСІВ» КМР, а у споживачів відсутня можливість щодо отримання таких послуг у інших суб'єктів господарювання.
- (113) Таким чином, наведені вище дії МКП «КОСІВ» КМР були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили), оскільки, у випадку наявності конкуренції споживачі мали б можливість обирати між кількома суб'єктами господарювання, які могли б надавати ці послуги за прийнятними умовами, і у разі вчинення суб'єктом господарювання неправомірних дій, які ущемляють інтереси споживачів, обрали б іншого надавача послуги.
- (114) За умов наявності конкуренції між учасниками зазначеного ринку відбувалося б змагання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, а суб'єкт господарювання, щоб утримати споживача, уникав би створення умов, що можуть призвести до втрати споживача без достатніх на те підстав.

7. ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ ЩОДО ЗЛОВЖИВАННЯ ВІДПОВІДАЧЕМ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ

- (115) Ураховуючи, що МКП «КОСІВ» КМР в період травня 2020 року – жовтня 2025 року на ринку послуг з копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) на території м. Косова, Косівського району, Івано-Франківської області, в межах якої розташовані кладовища, обслуговування та благоустрій яких здійснює МКП «КОСІВ» КМР, займало монопольне (домінуюче) становище з часткою 100%, дії МКП «КОСІВ» КМР, які полягають у включенні податку на додану вартість у розмірі 20% до розрахунку-калькуляції тарифу на послуги з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного напису та одноразове прибирання території біля могили), на підставі якого рішенням виконавчого комітету Косівської міської ради від 29.04.2020 № 17-1 «Про коригування розрахунків» затверджено тариф на такі послуги, а також у його застосуванні, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим)

становищем на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

8. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ

- (116) МКП «КОСІВ» КМР листом від 27.10.2025 № 166 (вх. № 63-01/4706 від 27.10.2025) надало відповідь на подання від 20.10.2025 № 63-03/639-П про попередні висновки у справі № 63/8-02-164-2025 повідомило, що включення до розрахунку тарифу на послуги з копання могили ПДВ у розмірі 20% не призвело до отримання ним додаткових доходів, оскільки суми податку були перераховані до Державного бюджету України в повному обсязі.
- (117) Також МКП «КОСІВ» КМР листом від 27.10.2025 № 166 (вх. № 63-01/4706 від 27.10.2025) повідомило про визнання вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції та просило застосувати мінімальні штрафні санкції з метою збереження стабільного функціонування підприємства у сфері надання комунальних послуг.

9. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФУ

- (118) Відповідно до абзацу другого частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 цього Закону, органи Комітету накладають штраф на суб'єктів господарювання у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (119) Відповідно до підпункту 1 пункту 4 розділу IV Порядку визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 14 грудня 2023 року № 22-рп, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 25 січня 2024 року за № 123/41468 (далі - Порядок), визначення базового розміру штрафу за вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, у вигляді зловживання монополюючим (домінуючим) становищем, базовий розмір штрафу встановлюється у розмірі до 30 відсотків доходу (виручки), пов'язаного з порушенням, з урахуванням ступеня негативного впливу на конкуренцію та/або на інтереси суб'єктів господарювання чи споживачів, що встановлюється в кожному конкретному випадку вчинення порушення з урахуванням обставин справи.
- (120) Пунктом I розділу V Порядку передбачено, що у разі наявності обставин, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу, базовий розмір штрафу збільшується або зменшується з урахуванням цих обставин.
- (121) Згідно з пунктом I розділу VI Порядку, розмір доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, у якому накладається штраф, відповідно до якого визначається граничний розмір штрафу, визначається:
- на підставі документально підтверджених відомостей, наданих відповідачем;
 - на підставі відомостей, визначених формою № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)», наведеною в додатку I до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 року № 73, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 28 лютого 2013 року за № 336/22868, або на підставі фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності, складеної за таксономією фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності, для суб'єктів господарювання, які для ведення бухгалтерського обліку застосовують міжнародні стандарти фінансової звітності.
- (122) МКП «КОСІВ» КМР листом від 25.09.2025 № 156 (вх. № 63-01/4249 від 30.09.2025) надало копію звіту про фінансові результати за 2024 рік, згідно з яким обсяг доходу

(виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2024 рік МКП «КОСІВ» КМР становить *(інформація з обмеженим доступом)* гривень.

- (123)** МКП «КОСІВ» КМР було надано послуг з копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) на території м. Косова, Косівського району, Івано-Франківської області, в межах якої розташовані кладовища, обслуговування та благоустрій яких здійснює МКП «КОСІВ» КМР у 2021 році на суму *(інформація з обмеженим доступом)* грн, у 2022 році на суму *(інформація з обмеженим доступом)* грн, у 2023 році на суму *(інформація з обмеженим доступом)* грн, у 2024 році на суму *(інформація з обмеженим доступом)* грн та у січні-вересні 2025 року на суму *(інформація з обмеженим доступом)* грн. Загальна сума наданих МКП «КОСІВ» КМР послуг з копання могили за період з січня 2021 року по вересень 2025 року становить *(інформація з обмеженим доступом)* грн (інформація міститься в листі МКП «КОСІВ» КМР від 25.09.2025 № 156 (вх. № 63-01/4249 від 30.09.2025)).
- (124)** При визначенні розміру штрафу адміністративна колегія Відділення врахувала, що порушення визнано.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48, 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 та пунктом 4 розділу VIII Порядку розгляду Антимонопольним комітетом України та його територіальними відділеннями заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за №90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що міське комунальне підприємство «Косів» Косівської міської ради (місцезнаходження: *(інформація з обмеженим доступом)*), ідентифікаційний код юридичної особи *(інформація з обмеженим доступом)*) в період травня 2020 року – жовтня 2025 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) на території м. Косова, Косівського району, Івано-Франківської області, в межах якої розташовані кладовища, обслуговування та благоустрій яких здійснює міське комунальне підприємство «Косів» Косівської міської ради, з часткою 100%.
2. Визнати дії міського комунального підприємства «Косів» Косівської міської ради (місцезнаходження: *(інформація з обмеженим доступом)*), ідентифікаційний код юридичної особи *(інформація з обмеженим доступом)*), які полягають у включенні податку на додану вартість у розмірі 20% до розрахунку тарифу на послуги з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного напису та одноразове прибирання території біля могили), на підставі якого рішенням виконавчого комітету Косівської міської ради від 29.04.2020 № 17-1 «Про коригування розрахунків» затверджено тариф на такі послуги, а також у його застосуванні, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що

може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За порушення, зазначене в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на міське комунальне підприємство «Косів» Косівської міської ради (ідентифікаційний код юридичної особи (*інформація з обмеженим доступом*)) штраф у розмірі 34 000,00 (тридцять чотири тисячі) гривень.

4. Зобов'язати міське комунальне підприємство «Косів» Косівської міської ради (ідентифікаційний код юридичної особи (*інформація з обмеженим доступом*)) припинити у двомісячний строк порушення законодавства про захист економічної конкуренції, яке зазначене в пункті 2 цього рішення.

Відповідно до частини третьої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» штраф повинен бути сплачений у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до частини тринадцятої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до територіального відділення документи, що підтверджують сплату штрафу.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

Голова Колегії,
Голова Відділення

Олександр КРИЖАНОВСЬКИЙ